

TIMO A STREET ART

Vyučovaný předmět: Výtvarná výchova

Učitel/autor: Bc. et Bc. Lucie Hájková, Bc. et Bc. Petra Ryšková, Bc. et Bc. Michaela Bartošíková

Třída + počet žáků, charakteristika: Jedná se o třídu prvního ročníku čtyřletého gymnázia. Počet žáků je 24. Třída představuje nový kolektiv, který se seznamuje. Vyučovací hodina by byla vhodná také pro integrované žáky (s ohledem na žáky s tělesným postižením).

Časová jednotka: 45 minut.

Potřebný materiál: Baličák, nůžky, fixy, lepící papírky, štítky, čtvrtky, páska.

Přílohy: Pracovní listy, pojmy k doplňování, fotografie.

Pojetí kurikula:

Výtvarná a estetická výchova je důležitá pro žáky a jejich rozvoj vnímání, sebepojetí a relaxaci. Struktura hodiny vede k aktivistickému pojetí. Upřednostňována je tvůrčí práce a aktivita studentů, i když je kladen i důraz na základní poznatky k tématu.

Kontext:

Vyučovací hodina by byla součástí pojetí současného umění a jeho projevů. Žáci by byli seznámeni se street artem, land artem, happeningem, performancí a dalšími. Předcházely by hodiny zaměřené na komunikaci umělce s divákem, například počátky happeningu. Na vyučovací hodinu o street artu by mohlo navazovat pojetí land artu a jeho významných představitelů.

Umělecké dílo:

Pro vyučovací hodinu byl vybrán brněnský umělec Timo. Timo je známý jako brněnský street artista, sprejer a writer věnující se tvorbě graffiti. Pro jeho tvorbu je typická práce na veřejných místech (legálních i ilegálních plochách), kde zanechává krátké básničky či slogany nebo zpracovává ucelené rozměrné plochy. Ve svých dílech často upravuje a paroduje loga firem. Například logo obchodního řetězce Albert pozměnil na vídeňskou galerii *Albertinu*. Dále je známe jeho přetvořené logo Home Creditu, které namaloval v brněnském podchodu s pozměněným sloganem „*Home Less, s námi na to máte*“. Timovi se často říká *brněnský Banksy*. Banksy je anglický street artový umělec kombinující graffiti s využitím šablonové techniky.

Pro vyučovací hodinu byla vybrána Timova tvorba umístěná ve veřejném prostoru Anthroposu. Jedná se zpracování ploch pod brněnskou komunikací, kde namaloval řadu nápisů a log. Díla byla vybrána, mimo jiné, kvůli sepětí s prostředím Brna a jeho obyvatel. Každý náhodně procházející divák je součástí této Timovy vyzývající tvorby. Cílem je zapojit žáky do role street artisty. Nejde pouze o výtvarný projev, ale především o reagování na reklamní průmysl a současné problémy. Díla vznikají postupně a stále se mění, ať již zásahem samotného umělce, nebo veřejnosti. Timo tvoří na veřejnosti zhruba od roku 1997, most v Pisárkách si za své plátno vybral poprvé kolem roku 2001.

Pedagogické cíle:

Žáci dokážou doplnit základní informace o street artu a umělci Timovi do pracovního listu. Jsou také schopni identifikovat autorovy záměry a specifický způsob sebevyjádření.

Žáci rozvíjí svou fantazii a tvořivost při tvorbě nového loga.

Žáci si vytváří vlastní názor na street art a umělce pomocí autentického prožitku.

Žáci spolupracují a pracují ve skupině.

Žáci rozvíjí své sociální dovednosti a schopnost tolerance.

Žáci rozvíjí prostřednictvím aktivit veškeré klíčové kompetence.

Popis jednotlivých aktivit včetně časového harmonogramu:

15:05 sraz žáků v areálu brněnského Anthroposu

15:05 – 15:15 procházka směrem k uměleckým dílům spojená s hledáním rozmístěných pojmů k teoretické části hodiny, poté shromáždění a doplňování pojmů do pracovního listu, dozvídání se základních informací k tématu a autorovi

15:15 – 15:20 společné čtení vyplněného pracovního listu

15:20 – 15:27 aktivita na vnímání společného prostoru

15:27 – 15:30 aktivita se společnými podpisy

15:30 – 15:40 vytvoření vlastního předělaného loga

15:40 – 15:47 aktivita Už nikdy nebudu...

15:47 – 15:50 shrnutí hodiny, závěrečná reflexe

15:50 konec hodiny a rozchod

Aktivity:

Hledání lístků s pojmy

Žáci dostanou za začátku aktivity pracovní listy s vynechanými pojmy. Jejich úkolem je cestou k Pisáreckému mostu hledat v okolí cesty ukryté lístky, které tyto pojmy obsahují.

Aktivita má pomoci zábavnou a aktivní formou překlenout časový úsek cesty k mostu.

Doplňování pracovního listu

Žáci si vzájemně ukážou nalezené lístky s klíčovými slovy a smysluplně je doplní do textu. Pro kontrolu čtou vybraní žáci úseky textu s doplněným slovem. Pracovní list slouží jako zdroj konkrétních informací, který žákům zůstane.

Vnímání společného prostoru

Kolektiv se rozdělí do dvou skupin a dostanou kus balicího papíru, který položí na zem a mají za úkol se na něj všichni postavit. Poté, co úkol zvládnou, se papír přeloží na polovinu a opakuje se. Lze takto pokračovat až po realizovatelnou mez v závislosti na formátu poskytnutého papíru.

Cílem aktivity je uvědomení si svého vlastního osobního prostoru v kontrastu s prostorem jiných a potažmo tak prostorem společným. S tím, jak se prostor zmenšuje, je navíc potřeba ostatním ustupovat a vytvářet kompromisy vedoucí ke společnému splnění cíle.

V kontextu street artu je navíc osobní prostor velmi těžko uchopitelný, vzhledem k jeho projevům na veřejných místech. Umělec si může prostor dočasně přivlastnit, musí však počítat s tím, že to samé udělá dřív nebo později někdo jiný.

Společné podpisy

Žáci dostanou barevné fixy a jsou vyzváni, aby se jednotlivě podepsali na papír, přilepený na zeď.

Aktivita funguje podobně jako předchozí, je však konkrétněji zaměřená na grafickou podobu prostoru, který si žáci nárokují rozmístěním svého podpisu. Přestože i teď je cílem, aby se všichni na tento prostor vešli, úkol již není založen na skupinové spolupráci, ale na vlastním citu a rozhodování. Zajímavý může být rozbor pocitů těch, kteří psali své jméno přes jména ostatních a naopak těch, kterým byl jejich podpis přepsán.

Předělané logo

Žáci dostanou za úkol vzpomenout si na nějaké notoricky známé logo a následně je přetvořit v Timově stylu. Výsledek poté nakreslí na papíry nalepené na zdi.

Aktivita navazuje na Timova nejznámější a nejvíce provokativní díla. Cílem je vytvořit odkaz na reálně existující logo s jasně ukázaným názorem a nápadem autorů.

Už nikdy nebudu....

Aktivita bezprostředně reaguje na Timovo dílo, jímž je stěna simulující školní tabuli popsaná slovy „už nikdy nebudu...“. Žáci dostanou lepící lístečky, na které doplní konec věty a následně je dolepí za Timovu větu. Mohou se v tuto chvíli sami zamyslet, co již nikdy nebudou a volitelně je mezi sebou porovnat.

Reflexe:

Reflexe hodiny probíhala hodnocením výuky studenty. Byla posuzována náročnost, přiměřenost, zábavnost, užitek, praktičnost, vynaložené úsilí, časové rozvržení a další aspekty vyučovací hodiny. Odhadovaný čas byl dodržen, avšak na některé aktivity (například tvorba log) by byla potřeba více času. Také teoretický výklad by vyžadoval více času, aby mohl být více osvětlen umělecký proud street art. Studenti výuku hodnotili převážně kladně, hodina byla pro ně přínosná a zábavná. Upozornili na potřebu vysvětlení jednotlivých pojmů, které nezaznělo a také právě na potřebu více času u některých aktivit.

U některých aktivit bylo poukázáno na možnou introverzi žáků a jejich potenciální nechuť se aktivit zúčastnit. V takovém případě bychom navrhovaly, v případě aktivity se společným prostorem, dát možnost přestat úkol plnit ve chvíli, kdy to již nebude žákovi příjemné. Rovněž u poslední aktivity není třeba, aby si žáci četli a nahlas porovnávali své lístky.

Použitá literatura a zdroje obrázků:

DANIEL, Petr. *Během chůze Brnem*. Brno: Host, 2010. ISBN 978-80-7294-385-2.

http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/graffiti-na-mostu-v-pisarkach-vzkazy-od-tajemneho-.html. [online]. [cit. 2016-03-13].

http://artalk.cz/2013/04/02/in_profundum-o-street-artu-a-politickem-umeni/. [online]. [cit. 2016-03-13].

http://brno.idnes.cz/streetartovy-umelec-timo-upravil-logo-spolecnosti-home-credit-psn-brno-zpravy.aspx?c=A130311_1898168_brno-zpravy_bor. [online]. [cit. 2016-03-13].

Timo a street art

(pracovní list)

Timo je známý jako brněnský street artista, sprejer a writer. Od roku 1997 se věnuje tvorbě **GRAFITI**. Tento umělec studoval na VUT v Brně. Pro jeho tvorbu je typické, že na veřejných místech zanechává krátké básničky či slogany nebo zpracovává ucelené rozměrné plochy. Timo realizuje svá díla na legálních i ilegálních plochách.

Ve svých dílech často upravuje loga firem, např. logo obchodního řetězce Albert pozměnil na vídeňskou galerii **ALBERTINU**. Dále je známé jeho přetvořené logo Home Creditu, které namaloval v brněnském podchodu s pozměněným sloganem „*Home Less, s námi na to máte*“. Taktéž je známé jeho zpracování loga televize Nova, které bylo přeměněno na *Hovna*. Díla na legálních plochách odkazující na jmenované musela být na přání dotyčných firem zamalována. V roce 2013 před volbami do poslanecké sněmovny vytvořil koláž z loga Komunistické strany Čech a Moravy, jejího volebního hesla „S lidmi pro lidi“. Začátkem roku 2014 se v brněnské galerii OFF Format konala Timova výstava nazvaná **INDOOR ADVENTURE**.

Street art představuje jakoukoliv podobu umění, která je vytvářena na **VEŘEJNÝCH MÍSTECH**. Motivy a objekty street artu jsou velice rozmanité, záleží na přístupech každého umělce. Klasickým médiem jsou **SPREJE**, kterými umělci vytvářejí tradiční graffiti. Ovšem street art zahrnuje mnohem více médií a technik pro tvorbu svých děl – například nálepky, wheatpasting (=tapetování, lepení papírových plakátů na zeď pomocí nestandardního lepidla vyrobeného z mouky), stencil graffiti (=stříkání děl pomocí šablon), tvorbu mozaik, video projekci a street instalaci.

Street art bývá někdy nazýván jako „post-graffiti“. Street art může být nalezen kdekoliv na světě, umělci proto často cestují do ciziny, aby rozšířili svoji tvorbu. Street art se často pojí také s happeningem a **LAND ARTEM**.

Známým světovým umělcem je také **Banksy**, který je anglický street artový umělec pocházející z Bristolu. Street art kombinuje s graffiti s využitím šablonové techniky. Tímovi se často říká právě **BRNĚNSKÝ BANKSY**.

